

Aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Cluster secretaris-generaal

Directie Eigenaarsadvisering

Turfmarkt 147

2511 DP Den Haag

2500 EH Den Haag

www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum

28 augustus 2025

Onze referentie

6697652

Bijlage(n)

0

nota

Beleidsreactie ZBO-evaluatie Schadefonds
Geweldsmisdrijven

1. Aanleiding

Met de beleidsreactie wordt de Kamer geïnformeerd over de zbo-evaluatie van het Schadefonds Geweldsmisdrijven (hierna: het Schadefonds). Het Schadefonds is sinds 1 januari 2012 een zelfstandig bestuursorgaan. Eens in de vijf jaar dient het zbo te worden geëvalueerd op doelmatig en doeltreffend functioneren zoals bepaald in de kaderwet zbo's. Deze evaluatie is uitgevoerd door het onderzoeksbureau Andersson Elffers Felix (AEF) en beslaat de periode 2020 tot en met 2024. Naast de vraag naar doelmatig en doeltreffend functioneren, heeft AEF ook gekeken naar enkele andere onderzoeksvragen op het gebied van sturingsrelaties en de maatschappelijke opgave. Daarnaast heeft AEF onderzocht in hoeverre er gevolg is gegeven aan de eerdere evaluatie uit 2020.¹ Tevens wordt in de beleidsreactie gereageerd op het doelgroeponderzoek dat uw ambtsvoorganger op 22 januari 2025 zonder inhoudelijke reactie naar de Tweede Kamer heeft gestuurd. Omdat beide onderzoeken betrekking hebben op het Schadefonds Geweldsmisdrijven en een deel van de aanbevelingen uit de ZBO-evaluatie overeenkomen met dan wel overlap hebben met de aanbevelingen uit het doelgroepenonderzoek is besloten de reacties op beide onderzoeken te combineren.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de bevindingen uit de zbo-evaluatie met beide Kamers te delen en opvolging te geven aan de gedane aanbevelingen. De aanbevelingen sluiten aan bij de inspanningen die het Schadefonds en het ministerie van Justitie en Veiligheid reeds hebben geleverd. Voor een goede samenwerking en onderling vertrouwen is continue afstemming en goede communicatie een vereiste. U kunt toezeggen dat u en het Schadefonds zich hiervoor al inspannen en dit zullen blijven doen.

3. Kernpunten

Zbo-evaluatie Schadefonds Geweldsmisdrijven

¹ Evaluatie Schadefonds Geweldsmisdrijven: Rapport evaluatie ex artikel Kaderwet ZBO, prof. dr. J. de Ridder.

In het rapport heeft AEF eerst de doelmatigheid en vervolgens de doeltreffendheid beoordeeld. Bij de conclusies houdt AEF een andere volgorde aan: eerst concludeert AEF of het Schadefonds haar doelen voldoende heeft bereikt (doeltreffendheid) en vervolgens hoe ze dat doet (wel of niet doelmatig en sturingsrelaties). Bij de aanbevelingen wordt de hoofdstukindeling van het rapport aangehouden.

Cluster secretaris-generaal
Directie Eigenaarsadvisering

Datum
28 augustus 2025

Onze referentie
6697652

Doeltreffendheid:

- AEF concludeert in het onderzoeksrapport dat het Schadefonds doeltreffend functioneert.
- Het Schadefonds heeft veel aandacht voor rechtmatigheid en bereikt daarmee richting de aanvragers succesvolle resultaten.
- Ook zet het Schadefonds vol in op erkenning en verbetering. Dit wordt gewaardeerd door aanvragers en partners in de keten.
- Het Schadefonds heeft de afgelopen jaren preciezer geformuleerd wie in aanmerking komt voor een tegemoetkoming en geïnvesteerd in een persoonsgerichte benadering van aanvragers. Dit heeft geleid tot verdere professionalisering van de organisatie.
- De aanbevelingen uit de eerdere evaluatie zijn grotendeels opgevolgd.
- Dit geldt echter niet voor de aanbeveling om artikel 19 van de Wet Schadefonds Geweldsmisdrijven te herzien.²
- AEF constateert dat deze aanbeveling niet is uitgevoerd en beveelt in het licht van de maatschappelijke opgave aan dit alsnog te doen in het licht van het vergroten van het bereik van de potentiële doelgroep.

Doelmatigheid:

- AEF concludeert dat het Schadefonds tegelijkertijd minder doelmatig is geworden.
- Dit komt doordat de complexiteit van aanvragen is toegenomen en daarmee de werklast per aanvraag, de schaa sprong van de organisatie en de stijgende kosten o.a. als gevolg van de inflatie.
- Ook behandelt het Schadefonds minder aanvragen en neemt minder beslissingen per medewerker door o.a. de toegenomen complexiteit van de aanvragen.

Aanbevelingen op het gebied van doelmatigheid/ sturing:

1. Optimaliseer de huidige bekostigingssystematiek zodat het aantal fte in de bedrijfsvoering op een passende manier meegroeit.
2. Wees bewust dat in de werking van de bekostigingssystematiek maar beperkt prikkels zitten gericht op efficiënt werken.
3. Eigenaar, neem het initiatief op het gebied van doelmatigheid.
4. Blijf inzetten op het informeren van/uitwisselen met ketenpartners

² Artikel 19 betreft de bevoegdheidsgrondslag voor aanvullende taken. In artikel 19 is het volgende opgenomen: bij ministeriële regeling kunnen nadere voorschriften worden gegeven betreffende het nemen van besluiten door de commissie ten aanzien van andere slachtoffers dan bedoeld in artikel 3 en artikel 20. Deze voorschriften zien op het kunnen verlenen van een uitkering aan natuurlijke personen die slachtoffer zijn geworden van een misdrijf of aan hun nabestaanden of naasten.

Aanbevelingen op het gebied van doeltreffendheid:

5. Blijf onderzoeken hoe aanvragers die geen tegemoetkoming krijgen toegewezen op een andere wijze erkenning kunnen ervaren.

Aanbevelingen op het gebied van de maatschappelijke opgave:

6. Neem drempels voor (specifieke) potentiële aanvragers weg.
7. Onderzoek hoe slachtoffers nog meer erkenning kan worden geboden bij het doen van een aanvraag (maatschappelijke opgave)

Cluster secretaris-generaal
Directie Eigenaarsadvisering

Datum
28 augustus 2025

Onze referentie
6697652

Doelgroepenonderzoek Schadefonds Geweldsmisdrijven

- Begin 2025 is het doelgroepenonderzoek gepubliceerd door het WODC dat in opdracht van Schadefonds is uitgevoerd. Het doel van het onderzoek was het verkrijgen van inzicht in de kenmerken van zowel de potentiële als de bereikte doelgroep die in aanmerking komt voor de tegemoetkoming vanuit het Schadefonds. De onderzoekers concluderen dat het Schadefonds ongeveer 10% van de doelgroep bereikt. Er is een ondervertegenwoordiging van slachtoffers uit landelijke gemeenten, slachtoffers van 50 jaar en ouder en slachtoffers van brandstichting/ontploffing.
- In het onderzoek wordt een aantal drempels genoemd waardoor slachtoffers geen aanvraag bij het Schadefonds indienen:
 - Emotionele drempels: het slachtoffer kan schuld- en schaamtegevoelens hebben. Ook kan een slachtoffer angst voor de dader hebben of de procedure te emotioneel belastend vinden;
 - Ethische drempels: een slachtoffer kan een financiële compensatie ongepast vinden of vinden dat de overheid niet verantwoordelijk is voor de tegemoetkoming (maar de dader). Daarnaast willen sommige slachtoffers eerst het vaststellen van de juridische aansprakelijkheid afwachten;
 - Communicatiedrempels: sommige slachtoffers zijn er nog niet aan toe om een tegemoetkoming aan te vragen, of voelen zich overweldigd door de hoeveelheid informatie.
- Er zijn mogelijkheden om meer slachtoffers die binnen de potentiële doelgroep vallen te bereiken. Er zullen echter altijd slachtoffers blijven die niet worden bereikt. In het doelgroepenonderzoek wordt een aantal aanbevelingen gedaan om het bereik van de potentiële doelgroep te vergroten. Dit betreft:
 - 1). de zichtbaarheid van het Schadefonds in de gehele keten te vergroten en de verwijzfunctie te verbreden;
 - 2). slachtoffers in het slachtoffertraject meerdere malen te wijzen op de mogelijkheid voor tegemoetkoming bij het Schadefonds en daarmee timing van moment van aangifte minder belangrijk maken en;
 - 3). het verbeteren van de huidige informatie en communicatievoorziening van het Schadefonds.
- Een deel van de aanbevelingen komt overeen of ligt in het verlengde van de aanbevelingen uit de zbo evaluatie.

Beleidsreactie op beide onderzoeken

Doelmatigheid:

- De directie Eigenaarsadvisering JenV wordt genoemd in de aanbeveling over het initiatief nemen op het gebied van doelmatigheid. Deze aanbeveling is

mede gedaan omdat de organisatie van het Schadefonds de komende jaren naar verwachting nog de nodige ontwikkelstappen zal zetten. U deelt het belang van een doelmatige organisatie die financieel gezond is en u zult zich blijven inzetten door hierover het gesprek te blijven voeren.

- Hierbij is wel van belang om binnen het budgettaire kader de goede balans te vinden tussen doelmatigheid en doeltreffendheid. Een te grote focus op doelmatigheid kan een negatief effect hebben op de doeltreffendheid en daarmee potentieel afbreuk doen aan een belangrijk aspect van de taak van het Schadefonds, namelijk het geven van erkenning, en mogelijk ook op de rechtmatigheid van de genomen beslissingen. Met het oog daarop is het van belang dat de noodzakelijke balans tussen doelmatigheid en doeltreffendheid terugkerend wordt geagendeerd in de overleggen tussen het ministerie en het Schadefonds.
- Het Schadefonds deelt dit standpunt. Ze herkent ook de aanbevelingen die in het kader van de bekostigingssystematiek worden gemaakt over de omvang van de bedrijfsvoering. Het Schadefonds komt daarvoor met voorstellen die in het genoemde overleg besproken zullen worden.

Doeltreffendheid:

- Het aanvragen van een tegemoetkoming bij het Schadefonds is een recht en geen plicht. U en het Schadefonds achten het om die reden dan ook niet wenselijk om een norm vast te stellen voor het percentage slachtoffers dat een aanvraag bij het Schadefonds indient.
- Dit is ook nagenoeg niet meetbaar. Er zijn geen gegevens voorhanden die inzicht geven in de feitelijke omvang van de doelgroep. Ook de onderzoekers liepen hier tegen beperkingen op. Dat maakt dat het geen toegevoegde waarde heeft om met een norm te gaan werken.
- Wel vinden u en het Schadefonds het van belang dat iedereen die in aanmerking komt voor een tegemoetkoming, voldoende in staat wordt gesteld zelf te beslissen of zij een aanvraag willen indienen. Uw ambtsvoorganger heeft dit ook aangegeven tijdens het commissiedebat Slachtofferbeleid op 2 juli jl.
- In dit kader dient het Schadefonds zich te blijven inzetten op het verbeteren van heldere informatievoorziening, de dienstverlening en ondersteuning aan de slachtoffers die het Schadefonds al weten te vinden.
- In dat kader past ook de aanbeveling uit de evaluatie om te blijven investeren in het vergroten van de zichtbaarheid in de (brede) keten, het informeren van en uitwisselen met de ketenpartners over actuele en relevante wijzigingen in het beleid en het wegnemen van drempels voor potentiële aanvragers.
- Zoals in de beleidsreactie wordt toegelicht, geeft het Schadefonds hier al invulling aan (voorlichting aan ketenpartners, aanpassen aanvraagformulier, website en brieven op B1 niveau).
- U zult het Schadefonds vragen om eventuele resterende drempels weg te nemen.
- Ten slotte zijn vanuit de JenV brede werkagenda middelen ter beschikking gesteld om de dienstverlening van het Schadefonds in 2025 verder te verbeteren.
- Zo zal het Schadefonds de korte vragenlijst op de website verder aanpassen en in het aanvraagformulier verdere verbeteringen doorvoeren ten behoeve van de gebruikersvriendelijkheid. Daarnaast zorgt het Schadefonds ervoor dat

Cluster secretaris-generaal
Directie Eigenaarsadvisering

Datum
28 augustus 2025

Onze referentie
6697652

aanvragers dit jaar nog over alle processtappen in het aanvraagformulier worden geïnformeerd.

- U zult de Kamer over de voortgang van de aanbevelingen nader informeren in de volgende voortgangsbrief Meerjarenagenda Slachtofferbeleid

Cluster secretaris-generaal
Directie Eigenaarsadvisering

Datum
28 augustus 2025

Onze referentie
6697652

4.

4.1. Politieke context

- Tijdens het Commissiedebat Slachtofferbeleid van 2 juli jl. is het doelgroepenonderzoek nog ter sprake gekomen en uw ambtsvoorganger heeft aangegeven na het zomerreces met een reactie te komen.

4.2. Financiële overwegingen

Beleidskeuze uitgelegd Onderbouwing doeltreffend, doelmatig en evaluatie (CW 3.1)	
1. Doel	Een keer in de vijf jaar dient het zbo te worden geëvalueerd op doelmatig en doeltreffend functioneren. Het doel van het doelgroepenonderzoek was het verkrijgen van inzicht in de kenmerken van zowel de potentiële als de bereikte doelgroep die in aanmerking komt voor een tegemoetkoming vanuit het Schadefonds.
2. Beleidsinstrument(en)	Bestuurlijk overleg, samenwerking en informatievoorziening
3A. Financiële gevolgen voor het Rijk	--
3B. Financiële gevolgen voor de maatschappelijke factoren	--
4. Nagestreefde doeltreffendheid	Er moet een balans zijn tussen doelmatig- en doeltreffendheid. Een te grote focus op de doelmatigheid kan ten koste gaan van de doeltreffendheid. Het is van belang om de balans te blijven bespreken. Voorts is een aanvraag bij het Schadefonds een recht en geen plicht. Het is aan het geïnformeerde slachtoffer zelf om een aanvraag in te dienen. Het hierbij wel van belang dat het Schadefonds zich blijft inzetten voor voldoende zichtbaarheid en verbeteren van de informatievoorziening.
5. Nagestreefde doelmatigheid	Er moet een balans zijn tussen doelmatig- en doeltreffendheid. Een te

	grote focus op de doelmatigheid kan ten koste gaan van de doeltreffendheid. Het is van belang om de balans te blijven bespreken.
6. Evaluatieparagraaf	In de eerstvolgende voortgangsbrief zal de Kamer worden geïnformeerd over de gedane aanbevelingen.

Cluster secretaris-generaal
Directie Eigenaarsadvisering

Datum
28 augustus 2025

Onze referentie
6697652

4.3. Juridische overwegingen

AEF heeft geconstateerd dat een aanbeveling van de vorige zbo-evaluatie om artikel 19 van de Wet Schadefonds Geweldsmisdrijven te herzien niet is opgevolgd. Reden hiervoor was andere wetgevingsprioriteiten op het gebied van slachtofferbeleid gegeven de beperkte wetgevingscapaciteit. U bent voornemens de Wet Schadefonds Geweldsmisdrijven te herzien in 2026. In dat kader zal deze aanbeveling worden meegenomen en bekeken worden of artikel 19 daadwerkelijk wordt aangepast.

4.4. Krachtenveld

- Slachtoffers, naasten en nabestaanden
- Schadefonds Geweldsmisdrijven
- Ministerie van Justitie en Veiligheid
- Andersson Elffers Felix
- WODC
- Ipsos I&O

4.5. Strategie

U zult in de eerstvolgende voortgangsbrief Slachtofferbeleid de Kamer nader informeren over de opvolging van de aanbevelingen.

4.6. Uitvoering

--

4.7. Implementatie

--

4.8. Communicatie

--

4.9. Ontwikkelingen hiervoor

--

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

--

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.
